

КОРИСНІ КОПАЛИНИ В УКРАЇНІ (продовження, ст. 75-81)

III. МЕТАЛЕВІ КОПАЛИНИ (ст. 78-79).

A. Поклади і використання горючих копалин.

<u>Копалина</u>	<u>Як вона використовується</u>	<u>Які є її поклади в Україні</u>
<u>Залізна руда [iron ore]</u> - відіграє головну роль серед металевих копалин в Україні. На українській території її запаси є значні.	З неї витоплюють чавун [cast iron] - основу важкої [heavy] промисловості і всього народного господарства України.	В Україні є три основні [fundamental] залізнорудні басейни: Криворізький, Кременчуцький і Керченський.
<u>Марганцева руда</u> - за її кількістю Україна займає друге місце в колишньому ССРСР і одне з перших місць у світі. Близькість покладів до Кривого Рогу і Донбасу сприяє [facilitates] українській металургії.	Це дуже важливий мінеральний сировець необхідний [necessary] для одержання високоякісних сортів сталі [steel].	Найбільшим і найважливішим є Нікопольський басейн у південній частині Дніпропетровської області. На Лівобережжі, в Запорізькій області є Великотокмацький басейн. Є ще кілька менших родовищ на Поділлі, в Карпатах і на Кубанщині.
<u>Титанова руда</u> - є важлива тим, що має малу питому вагу [specific gravity], високу тривкість [durability] і є протикорозійною [proof]. Цих особливих [special] фізичних прикмет не має жодна інша руда (метал).	Має велике значення в металургії, в хемічній та інших індустріях.	В Дніпропетровській області є Самотканське родовище, а в Житомирській області є велике родовище в басейні ріки Ірша, притоки ріки Тетерів.
<u>Ртутна руда</u> -	Використовується для виготовлення різних приладів [instruments], таких як барометр, термометр і тому подібне.	На Донбасі і в Закарпатській області.

<u>Нікелева руда</u> -	Використовується у виробництві особливих видів сталі, у виготовленні хемічної апаратури [devices] та медичних інструментів.	Є два родовища: Побузьке в Кіровоградській області і Придніпровське в Дніпропетровській області.
<u>Боксити</u> - хоч ця руда залягає грубими шарами до 3-х м [10'], вона знаходиться на значній глибині і тому її тяжко добувати.	Є важливою для виробництва алюмінію [aluminum].	На півдні Дніпропетровської області.
<u>Магнієва сировина</u> -	Є базою для виробництва металічного магнію.	Добувають з розчинів [solutions] солей озера Сиваш, приморських лиманів та озер.

Б. Залізнорудні басейни України:

Криворізький	Кременчуцький	Керченський
Найбільший в Україні і в усьому колишньому ССРСР. Він є основною сировинною базою металургії України.	--	В цьому басейні руда залягає близько до поверхні, її можна добувати відкритим способом у кар'єрах [quarries], а не в шахтах, і легко перевозити з огляду на [in view of] положення басейну.

Положення

є дуже вигідним. Басейн лежить на Правобережжі, в межах Дніпропетровської області, відносно [relatively] близько до Донбасу (450 км [270 miles]) і ще ближче до Нікополя.	На Лівобережжі, біля міста Кременчук, уздовж ріки Псьол.	У східній частині Кримського півострова.
---	--	--

Кількість заліза

В запасах, одних з найбільших в світі, є до 20 млрд. тонн руди.	Близько 1,4 млрд. тонн.	Понад 2 млрд. тонн.
---	-------------------------	---------------------

Якість заліза

Дуже висока якість, одна з найкращих в світі. Руди, переважно червоний залізняк [red ore iron], містять в собі 30-50%, і навіть до 70% чистого заліза.

Висока якість. Руди мають в собі 35-69% заліза. Тут переважають залізні кварцити [quartz] і магнетит [magnetite].

Не є високою через значну кількість фосфору в руді. Вміст [content] заліза в руді є 30-40%, але легко добувається.

В. Марганеворудні басейни України.

Нікопольський

Великотокмацький

Поклади тут лежать шарами, кожний 1,5 - 5 м [5-16'], близько до поверхні, не нижче 80 м [262'].

--

Положення
(див. точку "А" цієї лекції)

Кількість марганцю

Він лежить на площі понад 520 кв км [208 sq. miles].
В запасах є 3 млрд тон руди.

Така ж як і в Нікопольському басейні.

Якість марганцю

Чистого металу в руді є 33-48%.

Така ж як і в Нікопольському басейні.

Вправи

ім'я та прізвище студента

I. Дайте відповідь на запитання:

1. Які руди є в Україні? _____

2. Де зосереджені залізнорудні басейни в Україні? _____

3. Опишіть Криворізький залізнорудний басейн. _____

4. Опишіть Кременчуцький залізнорудний басейн. _____

5. Опишіть Керченський залізнорудний басейн. _____

6. Де знаходяться басейни марганцевої руди в Україні? _____

7. Опишіть Нікопольський басейн марганцевої руди. _____

8. Опишіть Великотокмацький басейн марганцевої руди. _____

9. Де знаходяться в Україні кольорові метали? _____

II. Поставте в лівій колонці відповідні номери з правої колонки:

___,___ Залізна руда

___ Марганцева руда

___,___ Титанова руда

___,___ Ртутна руда

___ Нікелева руда

___ Боксити

___ Магнієва руда

1. Є важливою для виробництва алюмінію.
2. Має велике значення в металургії, в хемічній та інших індустріях.
3. Використовується для виготовлення барометрів, термометрів і т. п.
4. Є основою важкої промисловости і всього народнього господарства України.
5. За його кількістю Україна займає друге місце в колишньому ССРСР. Є важливим для одержання високоякісних сортів сталі.
6. Добувають з розчинів солей із Сиваша та інших приморських лиманів.
7. Є дуже важливою завдяки своїм фізичним прикметам.
8. Є два родовища - Побузьке і Придніпровське.
9. Добувається в Криворізькому, Кременчуцькому і Керченському басейнах.
10. По-англійськи має назву "mercury".